

A Pécsi Ítéltábla a dr. Noll László ügyvéd által képviselt **I.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) I. rendű, **II.rendű felperes neve** (II.rendű felperes címe) II. rendű, **III.rendű felperes neve** (II.rendű felperes címe) III. rendű és **IV.rendű felperes neve** (IV.rendű felperes címe) IV. rendű felpereseknek - a dr. Gyurity Bránkó ügyvéd által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében - amely perbe a dr. Cseresnyés Zsolt ügyvéd által képviselt Alperesi beavatkozó (címe) az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott - a Zala Megyei Bíróság 2011. október 13. napján kelt 5.P.20.670/2011/8. számú ítélete ellen az I., III. és IV. rendű felperes által 9. és az alperes által 10. sorszámon előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatja, és az alperest terhelő,
az I. rendű felperesnek fizetendő vagyoni és nem vagyoni kártérítés összegét 4.334.907 (négymillió-háromszázharmincnégyezer-kilencszázhét) forintra, és abból 3.623.350 (hárommillió-hatszázhuszonháromezer-háromszázötven) forintnak 2007. január 17-től, míg 711.577 (hétszáztizenegezer-ötszázhetvenhét) forintnak 2009. április 16-tól a kifizetés napjáig járó, az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamataira, a III. és IV. rendű felpereseknek személyenként fizetendő vagyoni és nem vagyoni kártérítés összegét 4.711.577 (négymillió-hétszáztizenegezer-ötszázhetvenhét) forintra, és abból 4.000.000 (négymillió) forintnak 2007. január 17-től, míg 711.577 (hétszáztizenegezer-ötszázhetvenhét) forintnak 2009. április 16-tól a kifizetésig járó, az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamataira felemeli.

A kereset ezen felüli részét tekinti elutasítottnak.

Az alperes által fizetendő le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket 710.400 (hétszáztizenezer-négyszáz) forintra felemeli.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - az illetékes adóhatóság felhívására - 330.000 (háromszázharmincezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ezt meghaladóan le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 50.000 (ötvenezer) forint, a III. és IV. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg az alperesnek 15 napon belül személyenként 25.000-25.000 (huszonötezer-huszonötezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Kötelezi az I., III. és IV. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg a beavatkozónak 15 napon belül személyenként 10.000-10.000 (tízezer-tízezer) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a Sz Kft. tulajdonát képezi a t külterület 0000. hrsz.-ú ingatlan, amelyen két horgásztó található. A tavakat füves terület választja el. A füves terület elején és végén két magasfeszültségű villamosvezeték tartó villanyoszlop található. A felperesek hozzátartozója, K.Zs. 2007. január 17-én barátaival a két tó közötti füves területen horgászott, és a 7,6 m hosszúságú horgászbotjával hozzáért a nagyfeszültségű vezetékhez, amely miatt halálos áramütést szenvedett.

Az elsőfokú bíróság az 5.P.21.821/2007/44. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperest 50%-os mértékű kártérítési felelősség terheli amiatt, hogy a felperesek hozzátartozóját halálos kimenetelű áramütés érte. Az elsőfokú ítéletet a ... Ítéltábla a Pf.I.20.040/2009/6. számú közbenső ítéletével helybenhagyta. A jogerős ítéletet a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.III.20.983/2010/6. számú közbenső ítéletével hatályában fenntartotta.

Az I., III. és IV. rendű alperesek néhai K.Zs. gyermekei.

Az I. rendű felperes az elhunyt 1991-ben K.A-val kötött házasságából született gyermeke, a házasságot a bíróság 1993-ban felbontotta. Az I. rendű felperes édesapjával ezt követően is szoros kapcsolatot tartott fenn. Az I. rendű felperest édesapja halála rendkívüli mértékben megviselte, azt a mai napig nehezen dolgozta fel, nála elhúzódó gyászreakció jelentkezett, az életét értelmetlennek látta, öngyilkossággal is foglalkozott, ezért folyamatos pszichiátriai kezelésre szorult. A III. és IV. rendű felpereseket édesapjuk halála szintén fokozott mértékben viselte meg, a normál gyázmunkának megfelelő gyászfeldolgozás náluk sem zajlott le.

Az I. rendű felperes módosított keresetében 7.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, 123.350 forint temetési költség, és annak 2007. január 17-től járó kamatai, valamint lejárt és folyamatos tartáspótló járadék, a III. és IV. rendű felperesek személyenként 7.000.000 forint nem vagyoni kártérítést és lejárt, valamint folyamatos tartáspótló járadék megfizetésére kérték az alperes kötelezését.

Az alperes a per kezdetén a kereset elutasítását kérte. A módosított kereset vonatkozásában csak a nem vagyoni kártérítés tekintetében nyilatkozott, azt eltűzöttnek tartotta. A beavatkozó a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek a keresettel egyező mértékű lejárt és folyamatos tartáspótló járadékot és temetési költséget, valamint 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítést. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a III. és IV. rendű felperesnek a keresettel egyező mértékű lejárt és folyamatos tartáspótló járadékot, valamint személyenként 2-2.000.000 forint nem vagyoni kártérítést. Ezt meghaladóan a keresetet az I., III., IV. rendű felperesekkel szemben elutasította. Kötelezte az alperest az állam javára 369.600 forint feljegyzett kereseti és fellebbezési illeték viselésére azzal, hogy az ezt meghaladó le nem rótt illetéket, valamint a Z Bíróság Gazdasági Hivatala által előlegezett költséget az állam viseli. A perköltség tekintetében úgy rendelkezett, hogy mindegyik fél a saját költségét viseli.

Az ítélet ellen az I., III., IV. rendű felperesek és az alperes terjesztett elő fellebbezést.

Az I., III., IV. rendű felperesek az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a részükre megítélt nem vagyoni kártérítés összegének személyenként 7.000.000 forintra és annak 2007. január 17-től a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamataira történő felemelését kérték. Hivatkoztak arra, hogy álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság által az I., III., IV. rendű felperesek részére megítélt nem vagyoni kártérítés összege indokolatlanul alacsony. Az elsőfokú ítéletben kifejtett indokokon túlmenően utaltak arra, hogy az alperes károkozó magatartása folytán sérült a felpereseknek az Alkotmány 15.§-a által is védett teljes családban éléshez fűződő személyiségi joga. Az I. rendű felperes a Legfelsőbb Bíróság EBH 2009.2043. számú eseti döntésére hivatkozással rámutatott arra is, hogy a gyermek személyiségi - a teljes családban éléshez fűződő - joga az édesapja halálával akkor is sérül, ha a szülei a káresemény bekövetkezésekor már nem éltek együtt, illetve hivatkozott arra, hogy a teljes családban éléshez fűződő személyiségi joga sérelmén kívül a beszerzett pszichológus szakértői vélemény tanúsága szerint egészséghez fűződő személyiségi joga is sérült a káresemény folytán. A III-IV. rendű felperesek ugyancsak a beszerzett pszichológus szakértői véleményben feltárt károsodásokra hivatkoztak. Mindhárom felperes utalt arra, hogy a káresemény következtében a család életszínvonala hátrányosan megváltozott, megszűnt az anyagi biztonságuk, mindhárman elesnek azoktól a korábbi élményektől, amelyeket az együttesen eltöltött külföldi utazásokon, nyaralásokon és közösen eltöltött családi programokon élhettek át.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását kérte akként, hogy az I., III., IV. rendű felperesek javára az elsőfokú bíróság által megítélt tartáspótló járadék a tanulmányaik befejezésig, de legkésőbb az első diploma megszerzéséig, mint véghatáridőig járjon.

A beavatkozó fellebbezési ellenkérelmében a felperesek fellebbezése által érintett körben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, egyebekben az alperes által előterjesztett fellebbezést támogatta.

Az I., III., IV. rendű felperesek fellebbezése részben alapos, az alperes fellebbezése alaptalan az alábbiak szerint:

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a tényállást az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, azt a másodfokú bíróság is elfogadta ítélezése alapjául.

A felpereseket hozzátartozójuk elvesztésével nem vagyoni károsodás érte, amely vagyoni mércével mérhetetlen, így a polgári jogi védelem módja - a kártérítés - a sérelemhez képest valójában inadekvát. A nem vagyoni károknak pénzbeli egyenértékük voltaképpen nincs, így azok szoros érelembe vett megtérítéséről nem is lehet szó. A pénzbeli kártérítésnek a nem vagyoni károknál az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodjék, amely az elszenvedett sérelemért kb. egyenértékű más nemű előnyt nyújt. A bíróságnak a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásánál arra kell törekednie, hogy a károkozás idején fennálló értékviszonyoknak megfelelő olyan mértékű pénzbeli ellentételezést állapítson meg, amely alkalmas a károsultak által elszenvedett nem vagyoni hátrányok megközelítő kompenzálására.

A másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság által az I., III., IV. rendű felperesek javára megítélt nem vagyoni kártérítés a fenti követelményeknek nem tesz eleget, mert a felpereseket ért - egyébként teljes körűen feltárt - hátrányokat az elsőfokú bíróság nem kellő súllyal értékelte. Nem vette figyelembe kellő súllyal a felperesek által fellebbezésükben hivatkozott, a teljes családban éléshez fűződő személyiségi jog sérelmét, illetőleg a pszichológus szakértői véleményekben feltárt, az egyes felpereseket ért nem vagyoni hátrányokat.

A kialakult bírói gyakorlat szerint - ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt - a nem vagyoni kártérítés tekintetében nem lehetséges kármegosztás. Nem vagyoni hátrány keletkezése esetén ugyanis - a jogalapot jelentő személyiségi jogsértésre tekintettel - nincs olyan összepszerűen kifejezhető kár, amelynek egy része a károsultra lenne hárítható. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a nem vagyoni kártérítés összepszerűségének megállapítása körében az összes körülmény mérlegelése során a károsult jelentős közrehatását kárcsökkentő tényezőként ne lehetne és ne kellene a bíróságnak figyelembe vennie.

A fentiek szem előtt tartásával a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság által az I., III., IV. rendű felperesek javára megítélt nem vagyoni kártérítés összege a felperesek által elszenvedett nem vagyoni hátrányok más nemű előnnyel történő kompenzálására nem alkalmas, ezért az I. rendű felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét 3.500.000 forintra, a III-IV. rendű

felpereseket megillető nem vagyoni kártérítés összegét 4.000.000 forintra emelte fel.

Az I. rendű felperes és a III-IV. rendű felperesek részére megítélt nem vagyoni kártérítés összege közötti különbséget a másodfokú bíróság arra tekintettel látta meghatározhatónak, hogy a káresemény bekövetkezésekor az I. rendű felperes nem néhai édesapjával nevelkedett egy családban, így az I. rendű felperes által fellebbezésében felhívott EBH 2009.2043. számú eseti döntésben foglaltak ellenére a teljes családban éléshez fűződő személyiségi joga nem olyan mértékben sérült, mint ahogy az a III-IV. rendű felpereseknél bekövetkezett.

Alaptalannak találta a másodfokú bíróság az alperes fellebbezését a folyamatos tartáspótló járadék véghatáridejének megállapítása tekintetében. A tartáspótló járadék - igazodva a nagykorú gyermek tartására vonatkozó a Csjt.-ben megfogalmazott szabályokhoz - a jogosultakat a szükséges tanulmányaik folytatásáig illeti meg. Nem lehetséges azonban előre meghatározni azokat a körülményeket, amely befolyásolják a felperesek tekintetében azt, hogy milyen időpontig tart a szükséges tanulmányok folytatása. A szükséges tanulmányok befejezését követően a jogosult felpereseknek kell ezért jeleznie a kötelezett alperes felé a tartáspótló járadékra való jogosultságuk megszűnésének tényét, a jogosultatlanul felvett tartáspótló járadék visszafizetési kötelezettségével terheltén. Amennyiben pedig e kötelezettségüknek nem tesznek eleget, az alperes külön perben kérheti a tartáspótló járadékfizetési kötelezettségének megszüntetését, és a felperesek által jogosultatlanul felvett járadékot a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint követelheti vissza.

A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság a rendelkező részben írtak szerint részben változtatta meg az elsőfokú bíróság ítéletét, a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján.

A nem vagyoni kártérítési összegek felemelésére tekintettel a megváltozott pernyertességi arányoknak megfelelően emelte fel a másodfokú bíróság a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján az alperest terhelő le nem rótt elsőfokú illeték összegét, és ugyancsak a pernyertességi arányoknak megfelelően kötelezte az alperest a le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viselésére azzal, hogy az ezt meghaladóan le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a felperesek személyes költségmentessége folytán a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

A Pp.81.§ (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban nagyobb részben pernyertes alperes javára a pernyertességi arányoknak megfelelően kötelezte a felpereseket perköltség viselésére, amelynek összegét az alperes és a beavatkozó tekintetében is a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2), (5) és (6) bekezdése alapján mérsékelt összegben állapította meg.

Pécs, 2012. április 18.

dr. Lábady Tamás s.k. a tanács elnöke, dr. Hrubí Adrienn s.k. előadó bíró, dr. Döme Attila s.k. bíró